

## **Model odpowiedzi i schemat punktowania** **Poziom rozszerzony**

| Nr zad. | Przewidywana odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Pkt | Kryterium zaliczenia odpowiedzi                                                                   | Uwagi                                                                                                                                                                |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.      | F<br>F<br>F<br>P<br>P                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 0-2 | Za prawidłowe oznaczenie zdań:<br>trzech, czterech.....1pkt<br>pięciu.....2pkt                    |                                                                                                                                                                      |
| 2.      | C. czynny wulkanizm                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 0-1 | Za wybór poprawnego wydarzenia.....1pkt                                                           |                                                                                                                                                                      |
| 3.      | Wietrzenie skał                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 0-1 | Za podanie poprawnej nazwy procesu geologicznego.....1pkt                                         |                                                                                                                                                                      |
| 4.      | Np.:<br>Odległość na mapie 1,3 cm<br>1 cm – 0,6 km<br>1,3 cm – x<br>x = 0,78 km = 780 m<br>Różnica wysokości:<br>367 m n.p.m. – 300 m n.p.m. = 67 m<br>Średnie nachylenie stoku:<br>$\frac{67 \text{ m}}{780 \text{ m}} \times 100\% \approx 8,6\%$<br><br>Lub<br>$\frac{67 \text{ m}}{0,78 \text{ km}} \approx 85,9\text{‰} \approx 8,6\%$ | 0-2 | Za poprawny sposób obliczenia.....1pkt<br>Za poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik.....2pkt | Nie uznajemy zapisu obliczeń zawierających znak „=” w skali mianowanej. Jeśli zdający zapisze znak „=” i poprawnie obliczy wartość nachylenia stoku otrzymuje 1 pkt. |
| 5.      | Np.:<br>Równoleżnik – 51°01’N<br>Zwrotnik Koziorożca – 23°27’S<br>51°01’ + 23°27’ = 74°28’<br>Odległość w stopniach wynosi 74°28’                                                                                                                                                                                                           | 0-1 | Za prawidłowe obliczenia i prawidłowy wynik.....1pkt                                              | Za sam wynik, bez obliczeń .....0pkt                                                                                                                                 |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |     |                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                           |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6. | <p>Np.:</p> $1 \text{ cm} - 0,6 \text{ km}$ $1 \text{ cm}^2 - 0,36 \text{ km}^2$ $36,58 \text{ cm}^2 - x$ $x = \frac{36,58 \text{ cm}^2 \times 0,36 \text{ km}^2}{1 \text{ cm}^2}$ $x = 13,1688 \text{ km}^2$<br>$1 \text{ cm} - 2 \text{ km}$ $1 \text{ cm}^2 - 4 \text{ km}^2$ $x - 13,1688 \text{ km}^2$ $x = \frac{13,1688 \text{ km}^2 \times 1 \text{ cm}^2}{4 \text{ km}^2}$ $x = 3,2922 \text{ cm}^2$ $x \approx 3,3 \text{ cm}^2$                                         | 0-2 | <p>Za poprawny sposób obliczenia .....1pkt</p> <p>Za poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik z mianem.....2pkt</p>                     | <p>Za sam wynik, bez obliczeń .....0pkt</p> <p>Uznajemy każde poprawne przybliżenie matematyczne.</p>                                                                     |
| 7. | <p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- poznanie budowy geologicznej,</li> <li>- zapoznanie się z gatunkami roślin występujących na tym terenie,</li> <li>- poznanie zwierząt żyjących w lasach Parku Krajobrazowego Chełmy,</li> <li>- zapoznanie się z elementami krajobrazu,</li> <li>- poznanie genezy ostańców skalnych,</li> <li>- nauczanie się zasad zachowania na terenie parku krajobrazowego.</li> </ul>                                                   | 0-2 | <p>Za sformułowanie poprawnych celów edukacyjnych: dwóch.....1pkt</p> <p>trzech.....2pkt</p>                                               |                                                                                                                                                                           |
| 8. | <p>Np.:</p> <p><u>Nazwa miejscowości:</u><br/>Pomocne</p> <p><u>Obiekty infrastruktury turystycznej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- gospodarstwo agroturystyczne,</li> <li>- szlak turystyczny,</li> <li>- trasa rowerowa.</li> </ul> <p><u>Nazwa miejscowości:</u><br/>Muchów</p> <p><u>Obiekty infrastruktury turystycznej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- noclegi,</li> <li>- ścieżka dydaktyczna,</li> <li>- szlak turystyczny.</li> </ul> | 0-1 | <p>Za wybór właściwej miejscowości leżącej w Parku Krajobrazowym Chełmy i podanie trzech obiektów infrastruktury turystycznej.....1pkt</p> | <p>Jeśli wybrano miejscowość, w której nie ma obiektów noclegowych to nie może być ona miejscem noclegu na trasie wycieczki, przyznajemy wówczas za zadanie .....0pkt</p> |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |     |                                                                                                                                                                   |  |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|     | <p><u>Nazwa miejscowości:</u><br/>Myślibórz</p> <p><u>Obiekty infrastruktury turystycznej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- schronisko,</li> <li>- camping,</li> <li>- szlaki turystyczne,</li> <li>- ścieżka dydaktyczna.</li> </ul> <p><u>Nazwa miejscowości:</u><br/>Siedmica</p> <p><u>Obiekty infrastruktury turystycznej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- gospodarstwo agroturystyczne,</li> <li>- szlak turystyczny,</li> <li>- szlak rowerowy.</li> </ul> |     |                                                                                                                                                                   |  |
| 9.  | <p>Np.:<br/><u>Obliczenie szerokości geograficznej:</u><br/> <math>\varphi = 90^0 - h + 23^0 27'</math><br/> <math>\varphi = 90^0 - 38^0 27' + 23^0 27'</math><br/> <math>\varphi = 51^0 33' + 23^0 27'</math><br/> <b><math>\varphi = 75^0 \text{N}</math></b><br/> <u>Obliczenie długości geograficznej:</u><br/> <math>1h - 15^0</math><br/> <math>4 \text{ min} - 1^0</math><br/> <math>2h 16 \text{ min} - 34^0</math><br/> <b><math>\lambda = 34^0 \text{E}</math></b></p>                   | 0-2 | <p>Za poprawne obliczenia i poprawny wynik szerokości geograficznej .....1pkt</p> <p>Za poprawne obliczenia i poprawny wynik długości geograficznej .....1pkt</p> |  |
| 10. | <p>Np.:<br/> - monitoring środowiska,<br/> - kartowanie terenowe,<br/> - szkic terenowy,<br/> - obserwacje,<br/> - pomiary,<br/> - zbieranie próbek.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 0-2 | <p>Za podanie poprawnych metod:<br/> dwóch.....1pkt<br/> trzech.....2pkt</p>                                                                                      |  |
| 11. | <p><u>Skąły osadowe okruchowe, np.:</u><br/> - less<br/> - ił<br/> - glina<br/> <u>Skąły osadowe pochodzenia organicznego, np.:</u><br/> - węgiel brunatny<br/> - kreda piszcząca<br/> - torf<br/> <u>Skąły osadowe pochodzenia chemicznego:</u><br/> - gips<br/> - siarka</p>                                                                                                                                                                                                                     | 0-2 | <p>Za prawidłowe przyporządkowanie do poszczególnych grup skał:<br/> czterech,<br/> pięciu.....1pkt<br/> sześciu.....2pkt</p>                                     |  |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |   |                    |   |     |                                                                                                 |  |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|--------------------|---|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 12. | Formy krasowe:<br>1. ponor<br>2. żłobki                                                                                                                                                                                                                                                               |   |                    |   | 0-2 | Za prawidłowe rozpoznanie formy:<br>jednej.....1pkt<br>dwóch.....2pkt                           |  |
| 13. | Strefa klimatyczna                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   | Typy gleb          |   | 0-1 | Za prawidłowe przyporządkowanie wszystkich typów gleb do stref klimatycznych.....1pkt           |  |
|     | subpolarna                                                                                                                                                                                                                                                                                            |   | C                  |   |     |                                                                                                 |  |
|     | umiarkowana                                                                                                                                                                                                                                                                                           |   | B                  |   |     |                                                                                                 |  |
|     | zwrotnikowa                                                                                                                                                                                                                                                                                           |   | D                  |   |     |                                                                                                 |  |
|     | równikowa                                                                                                                                                                                                                                                                                             |   | A                  |   |     |                                                                                                 |  |
| 14. | Skreślone:<br>- zawietrzny<br>- ocieplanie<br>- konwekcyjny<br>- dowietrzny<br>- maleje<br>- 0,6°C                                                                                                                                                                                                    |   |                    |   | 0-2 | Za skreślenie odpowiednich sformułowań:<br>czterech, pięciu.....1pkt<br>sześciu.....2pkt        |  |
| 15. | A                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | B | C                  | D | 0-2 | Za poprawne dopasowanie rzek do ustrojów:<br>dwóch, trzech.....1pkt<br>czterech.....2pkt        |  |
|     | 5                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 3 | 4                  | 1 |     |                                                                                                 |  |
| 16. | Proces geologiczny                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   | Forma rzeźby       |   | 0-2 | Za przyporządkowanie prawidłowych form rzeźby:<br>czterech, pięciu.....1pkt<br>sześciu.....2pkt |  |
|     | egzaracja                                                                                                                                                                                                                                                                                             |   | dolina U-kształtna |   |     |                                                                                                 |  |
|     | akumulacja eoliczna                                                                                                                                                                                                                                                                                   |   | wydma              |   |     |                                                                                                 |  |
|     | abrazja                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   | klif               |   |     |                                                                                                 |  |
|     | korazja                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   | grzyb skalny       |   |     |                                                                                                 |  |
|     | erozja wsteczna rzeki                                                                                                                                                                                                                                                                                 |   | wodospad           |   |     |                                                                                                 |  |
|     | akumulacja rzeczna                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   | delta              |   |     |                                                                                                 |  |
|     | 17.                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | A | B                  | C |     |                                                                                                 |  |
| 2   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 3 | 1                  | 5 |     |                                                                                                 |  |
| 18. | Np.:<br>- siła wiatru,<br>- częstotliwość (frekwencja) wiatru,<br>- wielkość ziaren zwietrzliny,<br>- stopień przesuszenia materiału skalnego,<br>- rodzaj skał budujących podłoże,<br>- klimat (najintensywniej w klimatach suchych, najslabiej w wilgotnych),<br>- stopień pokrycia szatą roślinna. |   |                    |   | 0-2 | Za wymienienie poprawnych czynników:<br>dwóch.....1pkt<br>trzech.....2pkt                       |  |

|                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                       |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|----|---------|-----------|----|-----------|----------|----|-------|--------|----|---------|--------|---|-------|------|----|-------|-------|----|--------|----------|----|--------|--------|----|-------|-----------|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 19.                   | Plutonizm                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 0-1                   | Za poprawne nazwanie opisanego procesu.....1pkt                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 20.                   | A. dajka<br>B. lakkolit<br>C. sill<br>D. batolit                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 0-2                   | Za prawidłowe rozpoznanie i podpisanie form: dwóch, trzech.....1pkt<br>czterech.....2pkt        |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 21.                   | Metoda kartodiagramu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 0-1                   | Za podanie poprawnej nazwy metody .....1pkt                                                     |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 22.                   | <u>Przyczyny, np.:</u> <ul style="list-style-type: none"><li>• karczowanie lasów pod rozwój rolnictwa,</li><li>• pozyskiwanie drewna na potrzeby przemysłu,</li><li>• wycinanie lasów pod budowę dróg,</li><li>• zapotrzebowanie na opał.</li></ul> <u>Skutki, np.:</u> <ul style="list-style-type: none"><li>• zwiększona erozja gleb,</li><li>• wymieranie gatunków roślin i zwierząt,</li><li>• zmiany klimatyczne – spadek wilgotności,</li><li>• wzrost efektu cieplarnianego.</li></ul>                                                                                             | 0-2                   | Za podanie poprawnych trzech przyczyn.....1pkt<br>Za podanie poprawnych trzech skutków.....1pkt |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 23.                   | <table><tr><td><b>Cyfra na mapie</b></td><td><b>Nazwa państwa</b></td><td><b>Nazwa stolicy</b></td></tr><tr><td>1.</td><td>Szwecja</td><td>Sztokholm</td></tr><tr><td>2.</td><td>Finlandia</td><td>Helsinki</td></tr><tr><td>3.</td><td>Rosja</td><td>Moskwa</td></tr><tr><td>4.</td><td>Estonia</td><td>Tallin</td></tr><tr><td>5</td><td>Łotwa</td><td>Ryga</td></tr><tr><td>6.</td><td>Litwa</td><td>Wilno</td></tr><tr><td>7.</td><td>Polska</td><td>Warszawa</td></tr><tr><td>8.</td><td>Niemcy</td><td>Berlin</td></tr><tr><td>9.</td><td>Dania</td><td>Kopenhaga</td></tr></table> | <b>Cyfra na mapie</b> | <b>Nazwa państwa</b>                                                                            | <b>Nazwa stolicy</b> | 1. | Szwecja | Sztokholm | 2. | Finlandia | Helsinki | 3. | Rosja | Moskwa | 4. | Estonia | Tallin | 5 | Łotwa | Ryga | 6. | Litwa | Wilno | 7. | Polska | Warszawa | 8. | Niemcy | Berlin | 9. | Dania | Kopenhaga | 0-2 | Za prawidłowe podpisanie krajów nadbałtyckich wraz ze stolicami: siedmiu, ośmiu.....1pkt<br>dziewięciu.....2pkt |  |
| <b>Cyfra na mapie</b> | <b>Nazwa państwa</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Nazwa stolicy</b>  |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 1.                    | Szwecja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Sztokholm             |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 2.                    | Finlandia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Helsinki              |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 3.                    | Rosja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Moskwa                |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 4.                    | Estonia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Tallin                |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 5                     | Łotwa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Ryga                  |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 6.                    | Litwa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wilno                 |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 7.                    | Polska                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Warszawa              |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 8.                    | Niemcy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Berlin                |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 9.                    | Dania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Kopenhaga             |                                                                                                 |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |
| 24.                   | Np.:<br>- Pomerania<br>- Bałtyk                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 0-1                   | Za podanie prawidłowej nazwy jednego euroregionu.....1pkt                                       |                      |    |         |           |    |           |          |    |       |        |    |         |        |   |       |      |    |       |       |    |        |          |    |        |        |    |       |           |     |                                                                                                                 |  |

| 25.                                      | <p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zanieczyszczenie wód Bałtyku,</li> <li>- zagrożenie wyginięciem populacji różnych gatunków ryb,</li> <li>- rozwój turystyki nadbałtyckiej,</li> <li>- rozwój żeglugi promowej między portami państw nadbałtyckich,</li> <li>- duża ilość wraków statków na dnie Bałtyku zagrażających katastrofą ekologiczną.</li> </ul>                                                                                                               | 0-2                          | <p>Za podanie problemów:<br/>dwóch.....1pkt<br/>trzech.....2pkt</p>             |                                          |                                                  |                                  |                                              |                                   |                                                                                   |     |                                                                                                                                                              |  |
|------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------------------------------|----------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 26.                                      | <p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ropa naftowa może zablokować dostęp światła pod wodę, co zahamuje fotosyntezę,</li> <li>- wyginą rośliny,</li> <li>- ptaki chcąc się oczyścić będą tracić osłonę tłuszczową i zamarzać,</li> <li>- większe zwierzęta np. walenie wyginą z głodu, bo w wodzie nie będzie pokarmu,</li> <li>- zwierzęta mogą gubić orientację wskutek obecności statków.</li> </ul>                                                                      | 0-2                          | <p>Za wypisanie właściwych zagrożeń:<br/>dwóch.....1pkt<br/>trzech.....2pkt</p> |                                          |                                                  |                                  |                                              |                                   |                                                                                   |     |                                                                                                                                                              |  |
| 27.                                      | <table border="1"> <tr> <th>Skutek efektu cieplarnianego</th> <th>Przyczyna migracji</th> </tr> <tr> <td>1. Powiększanie się obszarów pustynnych.</td> <td>Emigracja z powodu braku żywności i klęsk głodu.</td> </tr> <tr> <td>2. Podnoszenie się poziomu mórz.</td> <td>Emigracja z powodu zatapiania osad ludzkich.</td> </tr> <tr> <td>3. Wysychanie bagien i torfowisk.</td> <td>Zasiedlanie terenów pobagiennych ze względu na urodzajne gleby możliwe do uprawy.</td> </tr> </table> | Skutek efektu cieplarnianego | Przyczyna migracji                                                              | 1. Powiększanie się obszarów pustynnych. | Emigracja z powodu braku żywności i klęsk głodu. | 2. Podnoszenie się poziomu mórz. | Emigracja z powodu zatapiania osad ludzkich. | 3. Wysychanie bagien i torfowisk. | Zasiedlanie terenów pobagiennych ze względu na urodzajne gleby możliwe do uprawy. | 0-2 | <p>Za podanie poprawnego skutku efektu cieplarnianego i prawidłowe wyjaśnienie jego wpływu na migracje ludności:<br/>jednego.....1pkt<br/>dwóch.....2pkt</p> |  |
| Skutek efektu cieplarnianego             | Przyczyna migracji                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                              |                                                                                 |                                          |                                                  |                                  |                                              |                                   |                                                                                   |     |                                                                                                                                                              |  |
| 1. Powiększanie się obszarów pustynnych. | Emigracja z powodu braku żywności i klęsk głodu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |                                                                                 |                                          |                                                  |                                  |                                              |                                   |                                                                                   |     |                                                                                                                                                              |  |
| 2. Podnoszenie się poziomu mórz.         | Emigracja z powodu zatapiania osad ludzkich.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                              |                                                                                 |                                          |                                                  |                                  |                                              |                                   |                                                                                   |     |                                                                                                                                                              |  |
| 3. Wysychanie bagien i torfowisk.        | Zasiedlanie terenów pobagiennych ze względu na urodzajne gleby możliwe do uprawy.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                              |                                                                                 |                                          |                                                  |                                  |                                              |                                   |                                                                                   |     |                                                                                                                                                              |  |
| 28.                                      | <p>Pogłowie bydła – diagram B<br/>Pogłowie trzody chlewnej – diagram A</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 0-1                          | <p>Za prawidłowe przyporządkowanie obu liter.....1pkt</p>                       |                                          |                                                  |                                  |                                              |                                   |                                                                                   |     |                                                                                                                                                              |  |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |   |         |                                                                                                                                                                                                                                              |        |   |           |   |          |  |     |                                                                                                     |  |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---|-----------|---|----------|--|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 29. | <p>Np.:<br/><u>Problem 1.:</u><br/>- współczesne piractwo.<br/><u>Propozycja rozwiązania problemu 1.:</u><br/>współpraca międzynarodowa w zakresie militarnej ochrony statków, na szlakach żeglugowych, gdzie najczęściej atakują piraci np. w pobliżu Somalii.</p> <p><u>Problem 2.:</u><br/>- zanieczyszczenie wód przez wycieki ze statków i awarie tankowców.<br/><u>Propozycja rozwiązania problemu 2.:</u><br/>przeprowadzić szczegółowe kontrole międzynarodowe i nakładać wysokie kary za używanie niesprawnych i nieszczelnych statków.</p> <p><u>Problem 3.:</u><br/>- zanieczyszczenie powietrza przez spaliny ze statków, emisja dwutlenku węgla co zwiększa efekt cieplarniany.<br/><u>Propozycja rozwiązania problemu 3.:</u><br/>budować statki o napędzie elektrycznym, wykorzystywać energię słoneczną.</p> |   | 0-2     | Za prawidłowe sformułowanie problemu i podanie logicznej propozycji jego rozwiązania:<br>jednego.....1pkt<br>dwóch.....2pkt                                                                                                                  |        |   |           |   |          |  |     |                                                                                                     |  |
| 30. | <p>Przyczyny ujemnego przyrostu naturalnego charakterystyczne dla <u>Europy Wschodniej, np.:</u><br/>- kryzys gospodarczy,<br/>- bezrobocie,<br/>- emigracja przeważnie ludzi młodych,<br/>- stopa zgonów na stosunkowo wysokim poziomie.<br/><u>Europy Zachodniej, np.:</u><br/>- kryzys rodziny,<br/>- późne zawieranie małżeństw,<br/>- późne decydowanie się na macierzyństwo lub ojcostwo,<br/>- kariera zawodowa kobiet.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |   | 0-2     | Za podanie prawidłowych przyczyn ujemnego przyrostu naturalnego:<br>dwóch w Europie Wschodniej.....1pkt<br>dwóch w Europie Zachodniej .....1pkt<br>LUB<br>Za podanie po jednej przyczynie dla Europy Wschodniej i Europy Zachodniej.....1pkt |        |   |           |   |          |  |     |                                                                                                     |  |
| 31. | <table><tr><td>A</td><td>Francja</td></tr><tr><td>B</td><td>Polska</td></tr><tr><td>C</td><td>Hiszpania</td></tr><tr><td>D</td><td>Norwegia</td></tr></table>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | A | Francja | B                                                                                                                                                                                                                                            | Polska | C | Hiszpania | D | Norwegia |  | 0-2 | Za prawidłowe przyporządkowanie państw do diagramów:<br>dwóch, trzech.....1pkt<br>czterech.....2pkt |  |
| A   | Francja                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |   |         |                                                                                                                                                                                                                                              |        |   |           |   |          |  |     |                                                                                                     |  |
| B   | Polska                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |   |         |                                                                                                                                                                                                                                              |        |   |           |   |          |  |     |                                                                                                     |  |
| C   | Hiszpania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |         |                                                                                                                                                                                                                                              |        |   |           |   |          |  |     |                                                                                                     |  |
| D   | Norwegia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |   |         |                                                                                                                                                                                                                                              |        |   |           |   |          |  |     |                                                                                                     |  |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |  |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| 32. | <p><u>Argumenty popierające budowę obwodnicy Augustowa, np.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wzrost bezpieczeństwa mieszkańców miasta,</li> <li>- zmniejszenie hałasu,</li> <li>- ograniczenie spalin.</li> </ul> <p><u>Argumenty przeciw budowie obwodnicy Augustowa, np.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zniszczenie naturalnej przyrody, w tym miejsc gniazdowania ptaków i stanowisk chronionych roślin,</li> <li>- hałas płoszący zwierzyń,</li> <li>- zanieczyszczenie środowiska,</li> <li>- naruszenie stosunków wodnych na jednym z najcenniejszych obszarów torfowiskowych.</li> </ul> | 0-2 | <p>Za podanie dwóch poprawnych argumentów popierających budowę obwodnicy Augustowa....1pkt</p> <p>Za podanie dwóch poprawnych argumentów przeciw budowie obwodnicy Augustowa.....1pkt</p> <p>LUB</p> <p>Za podanie jednego poprawnego argumentu popierającego budowę obwodnicy Augustowa i jednego poprawnego argumentu przeciw budowie obwodnicy Augustowa....1pkt</p> |  |
| 33. | <p><u>Obliczenie przyrostu naturalnego:</u></p> $38\,200\,000 - 1000x - 0,2$ $x = \frac{38200000 \times 0,2}{1000}$ $x = 7640$ <p><u>Obliczenie przyrostu rzeczywistego:</u></p> $9300 - 21000 = -11700 \text{ (ujemne saldo migracji)}$ $-11\,700 + 7640 = -4060 \text{ (ujemny przyrost rzeczywisty)}$                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 0-2 | <p>Za poprawne obliczenie przyrostu naturalnego i poprawny wynik.....1pkt</p> <p>Za poprawne obliczenie przyrostu rzeczywistego i poprawny wynik.....2pkt</p>                                                                                                                                                                                                           |  |
| 34. | Bangladesz, Burundi, Indie, Kenia, Nigeria, Ruanda                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 0-1 | Za wymienienie wszystkich właściwych (sześciu) państw.....1pkt                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |
| 35. | <p>Np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zwiększenie powierzchni gruntów rolnych przez nawadnianie, osuszanie bagien,</li> <li>- zwiększenie mechanizacji rolnictwa,</li> <li>- racjonalne stosowanie nawozów sztucznych, środków ochrony roślin,</li> <li>- międzynarodowa pomoc żywnościowa,</li> <li>- pomoc finansowa,</li> <li>- edukowanie ludności w zakresie prowadzenia gospodarki rolnej</li> </ul>                                                                                                                                                                                                           | 0-2 | <p>Za podanie poprawnych propozycji:</p> <p>dwóch.....1pkt</p> <p>trzech.....2pkt</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |